

Kanker, zoals Jannie Mulder het zag. Compositie in rood en zwart.

'Uitstrekken'.

door Marie Verheij

Oktober is de maand van de borstkanker. Op verschillende manieren wordt er aandacht voor deze ziekte gevraagd. Hans Ritmeester organiseert een tentoonstelling van de schilderijen van zijn vrouw Jannie, die vorig jaar aan borstkanker overleed. „Dit is een monument voor Jannie, gemaakt door haar zelf, in een beeldtaal die herkenning oproept.”

De Allerheiligste Sacramentskerk in de Goudse wijk Korte Akkeren onderging drie jaar geleden een metamorfose. Het historische pand was na een grondige verbouwing veranderd in een modern gezondheidscentrum. Elf disciplines die te maken hebben met zorg en welzijn, verrichten er nu hun diensten. Zo te zien is de kerk een sociale ontmoetingsplek voor de wijkbewoners, met vrij parkeren rondom. Zelf is de kerk een kerk gebleven, met een kapel en glas-in-loodramen. Binnen is een lift gemaakt met aan weerszijden trappen die naar de eerste en tweede verdieping leiden. Langs de balustrades zijn diverse medische praktijken gevestigd.

Gevangenis

Dit gezondheidscentrum vormt deze maand het decor van een tentoonstelling die aansluit op het oktoberthema borstkanker. Verdeeld over het interieur hangen meer dan 50 schilderijen uit de collectie van Jannie Mulder. De meeste heeft ze gemaakt in de tijd dat haar leven in het teken stond van haar gevecht tegen deze ziekte. Eind 2002 werd bij Jannie Mulder (1961) borstkanker geconstateerd. Na operaties en chemo's begon zij de zoektocht naar zichzelf. De revalidatiecursus Herstel en Balans bracht haar in contact met lotgenoten en was voor haar een duw in de rug om de schilderskwast weer op te pakken. In dagelijks leven stond Jannie Mulder voor de klas van een basisschool. Creativiteit was altijd haar stuwende kracht geweest. Ze had eerder een tekencursus gevolgd. Eigenlijk werd kanker een aanjager van een gestage stroom van schilderijen. Ze bracht met verve haar emoties op het doek over. Wat ze misschien met woorden niet kon vatten, legde ze in haar beeldtaal vast. Een van haar werken is 'gevangenis'. Het doek bestaat uit een compositie met blauw, grijs en zwart. Rechts bevindt zich een blauwe gevangenis met prikkeldraad, daarboven

pakken zwarte wolken zich samen. Dit schilderij is Jannie Mulders abstrahering van de blauwe bank waar ze vaak op lag als ze zich niet lekker voelde. Kanker had haar veroordeeld tot een gevangenis van haar zitmeubel.

Huwelijk

Jannie Mulder genas en pakte de levensdraad weer op. Maar eind 2007 keerden de klachten terug. Een paar maanden later stuurde ze een bericht rond dat ze zich ongerust maakte en dat ze aan de vooravond stond van een reeks nieuwe onderzoeken. Twee maanden later zat ze midden in de kuren en volgde een teleurstellende uitslag. „Het vreemde is dat je niets voelt en toch zit er inwendig heel veel mis”, schreef ze. Te midden van al dit verdriet kwam er bij de familie- en vriendenkring een verrassende mededeling binnen. Jannie Mulder ging

trouwen met Hans Ritmeester, een oud-collega en vriend van haar.

„De afgelopen week hebben we de keus gemaakt. Gezien de agressieve vorm van kanker bij Jannie (met uitzaaiingen in botten, lever, en hersenen) trouwen we zo snel als mogelijk. Woensdag 1 oktober willen we elkaar in Gouda het jawoord geven.”

Het was afgelopen 1 oktober precies twee jaar geleden dat Jannie Mulder en Hans Ritmeester elkaar het jawoord gaven in een stampvolle Sint Janskerk. Op het stadhuis citeerde de ambtenaar van de burgerlijke stand het gedicht van Jacqueline van der Waals: Wat de toekomst brengen moge. Ontroering alom; het was feest op die herfstdag die vol regen was begonnen, maar waarop de zon gaandeweg doorbrak. Witte duiven werden opgelaten op het bordes van het Goudse stadhuis.

De bruid verhuisde van Houten naar Gouda en ging bij haar man wonen in de Vogelbuurt in de Korte Akkeren. De ziekte intensiverde en vanaf maart 2009 zag het er naar uit dat geen enkele medicatie nog soelaas bood. Hulpverlening gebeurde vanuit het gezondheidscentrum Korte Akkeren. Jannie Mulder hield van abstract en beeldde wat ze voelde in felle kleuren uit. Aan de

hand van de schilderijen valt haar gevoelsmatige barometer soms nauwkeurig te traceren. Angst en woede, razernij, maar vooral ook vreugde, vrolijkheid en levenslust wisselen elkaar af. Er hangen schilderijen met expliciete verwijzing naar kanker. Naar aanleiding van het bericht van overlijden van Mieke, een medecursist van Herstel en Balans, was Jannie Mulder zo boos en ontzet, dat ze letterlijk met verf heeft gesmeten.

Lijdenstijd

Het christelijke geloof was voor Jannie Mulder belangrijk. Ze sloot zich in Gouda aan bij de Westerkerk en ging in de lijdenstijd van 2009 met een groep mensen de kruisweg schilderen. Iets wat ze vanuit haar bevindelijk gereformeerde achtergrond niet had meegekregen, deed ze nu. Ze maakte de tweede stantie in een serie van zeven; het

Rembrandt

Op een van haar schilderijen beeldde Jannie Mulder een borst af met een zwarte plek. Dat wekt bij de oncoloog die haar behandelde, associaties op van Rembrandts 'Bathseba', waarvoor zijn huishoudster Hendrickje Stoffels waarschijnlijk model heeft gestaan. Wetenschappers vonden dat er iets mis was met de borst van de geschilderde vrouw en vonden na speurwerk aanwijzingen dat Hendrickje acht jaar later op 37-jarige leeftijd zeer waarschijnlijk aan borstkanker is overleden.

Pink Ribbon

Door de campagnes van de in 2003 in Nederland opgerichte Stichting Pink Ribbon kleurt de maand oktober ook dit jaar weer behoorlijk roze. Hans Ritmeester erkent dat daar een dilemma in schuilt. „Aan de ene kant wil men mensen bewust maken van de ziekte en dat het nodig is die in een vroeg stadium te ontdekken en behandelen. Aan de andere kant hoef je mensen die de ziekte hebben er niet zo nadrukkelijk aan te herinneren. Op hen kan deze campagne confronterend overkomen.”

hangt deze maand in de kapel van het gezondheidscentrum.

Monument

Het huwelijk van Hans Ritmeester en Jannie Mulder duurde negen maanden. Op 8 juli 2009 is zij gestorven. Voor Ritmeester werd het in het achterliggende jaar steeds duidelijker dat hij iets met haar werk wilde doen. Hij ging het oeuvre inventariseren; vrienden en vriendinnen hielpen hem daarbij. Voor al die intimi organiseerde hij onlangs een apart openingsprogramma. „Deze tentoonstelling is een eerbetoon aan Jannie. Er is verdriet, maar ook vooruitzien. Dit is wat ze zelf heeft gemaakt. Het geeft een overzicht van haar werk en dit kan als herkenning en inspiratie voor anderen met kanker of andere ernstige tegenslag helpen”, vertelt Hans Ritmeester. „Een mooie locatie als deze is er niet. Het is een kerk, het is geen museum, maar een gebouw waar mensen binnenlopen. Dat past bij Jannie. Bij mij overheerst de dankbaarheid voor dit monument.”

De tentoonstelling van schilderijen van Jannie Mulder is tot en met 31 oktober te bezichtigen in gezondheidscentrum Korte Akkeren, op werkdagen van 9 tot 17 uur, Constantijn Huygensstraat 121 in Gouda. Er kan geboden worden op de schilderijen. Meer info: www.janniemulder.wordpress.com. De opbrengst komt geheel ten goede aan KWF Kankerbestrijding.

Monument van kleuren

Borstkanker als aanjager van een gestage stroom schilderijen

Drie werken: 'verleden', 'heden' en 'toekomst'. FOTO'S JANETTA VERHEIJ

Hans voor het schilderij 'liefde' dat zijn vrouw voor hem maakte.

6 Kanker had haar veroordeeld tot een gevangenis van haar zitmeubel

DICHTER OP HET NIEUWS

Bij de foto in het Nederlands Dagblad van donderdag 7 oktober, pagina 1: De reactie van Ina Post op de uitspraak van het Gerechtshof in Den Bosch.

FOTO ANP/RIJLD VERHALLE

Zij sluit haar ogen, zij is vrijgesproken van waar zij jaren voor gevangen zat: Een moord, uiterst gebrek aan mededogen met een bejaarde vrouw. Haast een half leven leefde ze als moordenaar, en nu is zij dan vrijgesproken, zij sluit haar ogen. Heeft zij het niet gedaan? Haar daad is niet bewezen, zegt de magistraat, maar wat zegt hij daarmee? Is zij wel vrij? Wat was is tussen haar en God. Aan ons is of en hoe zij vrij mag zijn. Zij sluit haar ogen. Zij is vrijgesproken.

RIEN VAN DEN BERG